Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 260. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ЛИСТОПАДА 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 26, 1977 No. 260. VOL. LXXXIV.

НА СОВЄТСЬКІЙ ВИСТАВЦІ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ УКРАЇНЦІ ДЕМАСКУЮТЬ СОВЄТСЬКЕ НАРОДОВБИВСТВО В УКРАЇНІ

Лос Анджелес (УІС „Смолоскип"). — В суботу 12 листопада 1977 р. відкрилася в Лос Анджелесі т. зв. „Совєтська Національна Виставка", присвячена 60-річчю Жовтневої революції й існування СССР. В загальному павільйоні СССР і приміщені два „під-павільйони" — України і Вірменії, на площі приблизно тисячу квадратових метрів кожний. Виставка ця має суто політично-пропагандивний характер і вона завалена тисячами пропагандивних совєтських брошур про різні аспекти 60-річних „успіхів" СССР.

З ціллю проведення роз'яснювальних акцій в часі цієї виставки, „Смолоскип" — Організація на Оборону Людських Прав в Україні вислав до Лос Анджелесу тричленну групу — Юрія Миськова, Орисю Бурдяк і Петра Качмара. Разом з ними працює для тієї самої цілі також представниця Комітету Оборони В. Мороза з Філядельфії — Зоряна Луцька.

З нагоди цієї виставки „Смолоскип" видав багатотиражним накладом чотиристорінкову брошуру великого формату під великим заголовком — „Совєтська Національна Виставка — 60 років економічних успіхів — Якою ціною? — 60 років Геноциду і етноциду українців в СССР". Брошура ця, яка має вигляд програми, поділяється на такі розділи: 1. Геноцид. 2. Етноцид. 3. Нищення української інтелігенції. 4. Релігійні переслідування. 5. Порушування людських прав. 6. Економічна експлуатація. 7. Політичне підкорення. Брошура ця, в якій подано також бібліографії англомовних книжок про теперішню Україну, закінчується таким закликом до відвідувачів:

„Совєтська Національна Виставка виставила на показ в Конвенційному Центрі імпресивні експонати про економічні успіхи совєтського народу. Але ми зі „Смолоскипу" не можемо аплодувати ці досягнення, знаючи, що вони були здобуті ціною життя мільйонів українців, ціною знищення української мови, культури, історії, релігії, ідентичности. Ми просимо відвідувачів Виставки не відкидати її безкритично, але мати завжди на увазі загрозу за нею цілу життя і людських страждань 60-річного совєтського панування".

В летючці філядельфійського Комітету Оборони В. Мороза пишеться про ув'язнення В. Мороза, Ю. Шухевича, о. В. Романюка, М. Руденка і О. Тихого. Вона закінчується сло-вами: „Свобода є дорога і вони платять за неї високу ціну. Вони не втратили надії. Вона лежить у наших руках".

Брошура „60 років геноциду..." звернула на себе увагу американської преси і

(Закінчення на ст. 4-ій)

САДАТ ВІДКРИВ ШЛЯХ ДО МИРУ — ТВЕРДИТЬ ЙОРДАНІЯ

Амман / Єрусалим. — Речник уряду Йорданії заявив у вівторок, 22-го листопада, що король Гуссейн і члени його кабінету вважають, що своїми відвідинами Ізраїля і промовою в ізраїльському парляменті (Кнессеті) єгипетський президент Анвар ель-Садат відкрив шлях до дальшого прогресу в напрямі миру на Близькому Сході, додаючи, що король Гессейн теж зацікавлений безпосередніми переговорами з ізраїльськими властями і готовий навіть прибути до Єрусалиму, але все залежить від вислиду діялогу між Садатом та ізраїльським прем'єром Менахемом Бегіном.

Підкреслюючи, що покищо йорданський уряд ще не зайняв жадного офіційного становища, цей речник сказав, що Садатові відвідини „переломили кригу та усунули психологічну перепону" для дальших переговорів, зокрема для поновного скликання Женевської мирової конференції.

Таким чином Йорданія прилучилася до того малого гурта арабських держав, які позитивно оцінюють поїздку Садата до Єрусалиму. Більшість арабських країн і лідери палестинських арабів засуджують ініціятиву єгипетського Президента, а деякі навіть закликають до вбивства „цього зрадника". Альжирія, Лівія та Палестинська Визвольна Організація (ПВО) натискають на сирійського президента Гафеза аль-Ассада, щоб очолив нову арабську коаліцію проти єгипетсько-ізраїльського діялогу, вважаючи діяльність Садата „капітуляцією перед сіоністами".

Сирія все одно зайняла гостро негативне становище проти Садата. У вівторок, 22-го листопада, сирійський амбасадор до Об'єднаних Націй, Мовафак ель-Алляф, заявив в Генеральній Асамблеї ОН, що відвідини Садата були „ножем у спину арабського народу" і натаврував єгипетського Президента за те що „тиснув руку терориста Бегіна та воєнного злочинця Даяна і поклав поцілунок на обличчя расистки Голди Меїр". Єгипетський амбасадор до ОН, Ахмед Есмат Абдель Меквід, протестаційно вийшов із залі Генеральної Асамблеї під час промови сирійця. Це перший раз в історії ОН, що араб так гостро запротестував проти виступу іншого араба.

Проте, не зважаючи на теперішню гостру опозицію проти єгипетсько-ізраїльського діялогу, речники єгипетського уряду висловлюють переконання, що ця опозиція буде „короткотривалою" та що більшість арабських лідерів, крім декількох „традиційно радикальних", вирішать співпрацювати з президентом Садатом щодо встановлення миру на Близькому Сході.

Сенат ОУН відбув збори

(Степан Куропась) — З приводу похоронів Голови Проводу Українських Націоналістів сл. п. Штуля-Ждановича в Бавнд-Бруку в суботу 12 листопада, Сенат ОУН того дня відбув свої збори. Оригінально Сенат нараховував 16 членів: ЗСА — 6 членів, Канада — 5, Англія — 1, Німеччина — 2, Люксембург — 1 та Аргентина — 1. Від останнього Великого Збору Українських Націоналістів відійшли у вічність інж. Д. Андрієвський і проф. д-р Олександер Грановський. На американському континенті члени Сенату живуть в стейтах Кольорадо, Фльорида, Мічіген, Ілліной і Ню Йорк, а всі 5 членів у Канаді живуть у провінції Онтаріо. Велика Рада Сенату ОУН затвердила персональні зміни в складі ПУН, як інтерпретатор Устрою Програми ОУН. Замість „виконуючого обов'язки" голови ПУН з приводу смерти голови ПУН Сенат, покликуючись на прецедент ухвали по смерти полк. Мельника, рішив, що головою ПУН стає автоматично його перший заступник.

Представник Державного департаменту виступить на бенкеті ООЧСУ

Ню Йорк. — З канцелярії Головної Управи ООЧСУ інформують, що на ювілейному бенкеті ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ, який відбудеться тут в суботу, 26-го листопада ц. р. у Валдорф Асторія готелі — 301 Парк евню, з нагоди з'їздів обох організацій, — виступить, крім голови Проводу ОУН Ярослава Стецька, президента УККА проф. Лева Добрянського, представників СКВУ, СФУЖО, СУВФ, СУА, також офіційний представник Державного департаменту ЗСА Мелон Гендерсон з Відділу підсовєтських справ. Будуть відчитані також короткі привітання, які наспіли до Головної Управи ООЧСУ від президента Джіммі Картера, Патріярха Йосифа Сліпого, Владики Митрополита Мстислава та інших Владик Українських Церков. Особисту участь в бенкеті заповіли Владика Василь Лостен, голова Світового УВФ д-р Роман Малащук та інші визначні церковні і світські представники. На доповідь Ярослава Стецька в неділю о год. 1-ій по полудні Г. У. ООЧСУ запрошує усе українське громадянство.

В Чікаґо відкриється виставка творів О. Мазурика

Чікаґо, Ілліной. — Заходами відділів Союзу Українок Америки цієї Метрополії, тут в приміщеннях УСТ „Леви" від п'ятниці, 2-го грудня, до неділі, 4-го грудня, проходитиме виставка творів відомого маляра Омеляна Мазурика, який, після закінчення Краківської Академії Мистецтв, поселився в Парижі, Франція, де здобув дуже прихильні відгуки французьких мистецьких критиків, теж критиків інших країн Західної Европи. В Чікаґо виставка буде відкрита від 10-ої год. ранку до 10-ої вечора. Офіційне відкриття передбачене на п'ятницю, 2-го грудня в 8-ій год. увечері.

Омелян Мазурик, переїхавши до Парижа, постійно виставляє у великих сальонах мистецтва і галеріях. Мав кілька індивідуальних виставок в Парижі та галеріях інших міст Західньої Европи. Про його творчість часто пишуть різні европейські мистецькі журнали, як також українська преса країн Західньої Европи. В 1973-му році мав він велику та дуже успішну виставку в Торонті під час Другого Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ). Два роки пізніше, в 1975-му році, був запрошений Патріярхом Йосифом Сліпим з виставкою до Риму з нагоди Святого Року.

Чікаґська виставка мистецьких праць Омеляна Мазурика буде першою на терені ЗСА. Відтак ця виставка буде повторена в Ню Йорку.

РІШЕННЯ УРЯДУ СССР: „РОСІЙСЬКИХ ДИСИДЕНТІВ — ВИДВОРИТИ, УКРАЇНЦІВ — ЗНИЩИТИ"

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталася інформація, про спеціяльне засідання совєтського Політбюра, на якому було обговорювано справу дисидентського руху в СССР і на якому мало дійти до зударів між ліберальним крилом (Л. Брежнєв, В. Щербицький) і консервативним (Ю. Андропов, шеф КГБ, Суслов, Устінов) в справі методів боротьби з цим рухом в Москві і національних республіках. Рішення зформульовано одною фразою, яку мав ужити на цьому засіданні Ю. Андропов — „москвичів (росіян) — видворити, а українців і інших націоналів — знищити". Згідно з цією формулою розв'язки дисидентського руху в СССР, уряд вже видворив кількадесят росіян, провідних учасників демократичного руху, а супроти українців посилює репресії, щоби одних знищити, інших заломати, ще інших скомпромітувати в очах українців і чужинецького світу.

З України дістався на захід новий документ члена київської Української Гельсінської Групи Оксани Мешко, в якому подається інформації про посилення

(Закінчення на ст. 3-ій)

Права людини були темою розмов Венса в Бразилії

Бразилія. — Державний секретар Сайрус Венс у вівторок, 22-го листопада, відбув тут наради з представниками бразилійського уряду, під час яких обговорено закиди, що уряд тієї південно-американської країни порушує права своїх громадян, як теж справу небезпеки поширення атомової зброї в тій частині світу.

Прибуваючи до Бразилії з Аргентини, де він теж заторкав питання прав людини і справу нуклеарної зброї, Венс кілька разів зустрічався з бразилійським міністром закордонних справ Антонійом Азередо да Сілвейра, який висловив невдоволення, що уряд президента Джіммі Картера часто критикує Бразилію за порушення прав людини. Як відомо, Вашінґтон припинив кредити Бразилії на закуплю зброї з уваги на стан людських прав у тій державі, а бразилійський уряд тоді відмовився від будь-якої військової допомоги з боку ЗСА.

Відносно справи поширення атомової зброї Венс заявив, що уряд президента Картера не має нічого проти того, щоб Бразилія закуповувала „збагачений уран" від Західньої Німеччини, бо існують запевнення, що цей мета범не можна використати для продукції атомової зброї. Проте, Венс підкреслив, що уряд ЗСА вважає „дуже небезпечними" пляни Бразилії набути реактори, які можуть продукувати радіоактивний хемічний елемент плутоній, що таки може бути використаний для розбудови нуклеарної зброї.

Бразилія підписала резолюцію-договір з 1969-го року, яка зазначує, що на терені Південної Америки „цілком не буде атомової зброї". Досі всі південно-американські держави, крім Куби, Гуяни і Аргентини, підписали цей договір. Під час відвідин Венса в Буенос Айресі військовий уряд Аргентини обіцяв, що незабаром підпише цей договір.

З Бразилії Венс мав відлетіти до Венесуелі, де плянував переконати уряд Карльоса Андреса Переза, щоб на грудневих нарадах Організації Держав-Експортерів Нафти (ОПЕК) голосував проти заплянованих підвищок в цінах нафтової ропи.

Проєкт нової Еспанської конституції обмежує права короля

Мадрід, Еспанія. — Перший проєкт нової еспанської конституції дуже обмежує права короля, знижує вік голосуючих до 18-го року життя, залишає відкритим питання розводів і вводить багато інших постанов, яких раніше не було в Еспанії. Урядове пресове агентство інформує, що справа розводів буде реґульована окремими законами. Над проєктом нової еспанської конституції працювала парляментарна комісія в числі 9 осіб, яка включала представників головних політичних партій і знавців конституційного права. В комісії були заступлені також Соціялістична і Комуністична партії. Проєкт буде спочатку переглядатися урядовими агенціями заки уряд представить його до затвердження парляментові. Існує така можливість, що деякі справи будуть поставлені на референдум, тобто нарід буде у відкритому голосуванні висловлюватись за чи проти них. Одною із контроверсійних справ є влада і права короля та його родини. Новий проєкт конституції хоч і передбачає парляментарну монархію в Еспанії, але дуже обмежує права й обов'язки короля, з чим не погоджуються багато парляментаристів, як також політичні партії фалянгістів, монархістів і поміркованих демократів. Обмеження прав домагаються в першу чергу соціялісти і комуністи, які вимагають парляментарної контролі діяльности короля. Згідно з новим проєктом, король не мав би права назначувати голову уряду. Його мала б обирати Палата Депутатів і прем'єр може резиґнувати, якщо парлямент висловить йому недовір'я. Досі прем'єр міг тільки зрезиґнувати за дозволом короля. Конституція гарантує також забезпечення прав людини в Еспанії і забороняє урядову цензуру газет й інших видань.

10,000 осіб загинуло в Індії від циклону

Ню Делі, Індія. — Пресові агентства інформують, що в наслідок циклону і льокальних гураганів в індійській провінції Андра Прадеш там загинуло, за останніми підрахунками рятункових команд і військових частин, які беруть участь в рятункової акції, понад 10.000 осіб, а кільканадцять тисяч осіб були поранені і потребують негайної медичної допомоги. Міністер внутрішніх справ у провінційному уряді Нарасе Редді заявив кореспондентам, що в наслідок циклону сотні сіл й десятки містечок все ще ізольовані від зовнішнього світу і чекають на негайну рятункову акцію уряду. Великі хвилі води, які перевищували 15 стіп, змели по дорозі десятки сіл, знищили фабрики, тютюнові плянтації, зупинили життя в багатьох містах, які населенням перевищували 120.000. Міністер відмітив, що переїжджаючи великим моторовим човном з однієї місцевости в другу, він не тільки зустрічав по дорозі великі знищення, але бачив десятки плаваючих трупів, яких не вспіли виловити вояки з рятункової команди. Уряд в Ню Делі проголосив стан поготівля, здержав усі відпустки для військовиків і поліцистів, перекинув багато військових частин у загрожену провінцію і поробив заходи, щоб населення, яке опинилося без даху над головою, було забезпечене усім потрібним. Багато закордонних урядів запропонували свої послуги і почали назначати, до згоди індійського уряду, медичну й іншу допомогу літаками до загрожених місцевостей. Існують побоювання, щоб в провінції не вибухнула пошесть холери, яка може поширитися на інші провінції.

Совєтська конституція суперечить Гельсінкським Угодам — каже Буковський

Чікаґо, Ілл. — Владімір Буковський, який на запрошення Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій відбуває свою поїздку по багатьох містах ЗСА і виступає перед юнійними робітниками, заявив в Чікаґо, що нова совєтська конституція, прийнята в СССР 7-го жовтня ц. р., суперечить в багатьох випадках Гельсінкським угодам, бо вона, наприклад, обмежує свободу релігії, мистецтва, письменницької творчости тощо. Буковський поставив також під сумнів щирість відношення совєтських верховодів до Гельсінкської угоди і навів приклади, що з-посеред 27-ох активістів, які збирали інформації про порушення Совєтським Союзом Гельсінкської угоди, 11-ох совєтська влада вже заарештувала, а решта перебуває під поліційним наглядом. Буковський говоритиме також в Ню Йорку і Вашінґтоні. Нюйоркський відділ ЛФЛ-СІО влаштовує в його честь в понеділок, 19-го грудня ц. р., в готелі Рузвелт, сніданок, у якому візьмуть участь визначні юнійні керівники і запрошені гості. Буковський, як відомо, відсидів 11 років в совєтських концтаборах і психіятричних заведеннях, а потім був виміняний совєтським урядом за лідера Комуністичної партії Чіле — Люіса Корвальяна і опинився на Заході, де він веде широку діяльність в користь оборони політичних в'язнів в СССР.

Ген. Петра Григоренка очікують в Ню Йорку 30-го листопада

Ню Йорк. — Відомий оборонець прав людини в Совєтському Союзі, член Комітету нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, в'язень совєтських психіятричних заведень ген. Петро Григоренко одержав вже всі потрібні документи від еміграційного бюра в Москві і вневдовзі виїде за кордон на шестимісячне лікування. В часі свого побуту в ЗСА Григоренко має підлятися операції простати. Приятелі генерала інформують, що П. Григоренко прибуде до Ню Йорку 30-го листопада ц.р. разом з дружиною і пасербом.

Перед операцією ген. Григоренко зустрінеться з сином Андрієм, приятелями і друзями, які перебувають в ЗСА.

ТЮРЕМНА ПОЕЗІЯ МИКОЛИ РУДЕНКА

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється вірш ув'язненого Миколи Руденка, що його тут передаємо.

Так просто все: напишеш каяття —
І роздобудеш право на життя.
Лише десяток слів, чи, може, фраз —
І все вчорашнє вернеться нараз:
Дерева й квіти в іскорках роси,
Та за вікном дитячі голоси;
Та риба в озері, та в небі птах,
Та смак цілунку на твоїх вустах,
Як свідчення любови й доброти...
І тільки ти — уже не будеш ти.
Похилений, змарнілий від недуг
Ти — тільки оболонка, а не дух.
Тепер старі костюми приміряй,
Удосконалюй кабінетний рай.
Топчи ту ж саму стежку в гай —
Не вернеш душу втрачену свою.
Лише десяток вимучених слів,
Які ти у потьмаренні наплів —

І вже тебе нема.
А є пітьма.
Є у людину схована тюрма.

18. 8. 1977

Раїса Руденко просить Брежнєва про дозвіл емігрувати

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — У зверненні до Л. Брежнєва дружина Миколи Руденка просить дозволити їй і її чоловікові виїхати зі Совєтського Союзу. Передаємо текст цього прохання, яке поширене в самвидаві:

Микола Руденко

Генеральному Секретареві ЦК КПРС Л. І. Брежнєву

від Руденко Раїси Афанасієвни, Київ, 252084, Конча-Заспа 1, кв. 8

15 вересня 1977 року Верховний Суд УРСР затвердив присуд Донецького обласного суду про позбавлення волі на 12 років мого мужа — українського письменника Миколу Руденка.

На мої попередні звернення до Вас, я не одержала відповіді. Тому звертаюся до Вас з проханням, в надії, що цим разом Ви не залишите його без уваги.

Вже тепер, у в'язниці, у мого чоловіка катастрофічно погіршився зір його єдиного ока, що для письменника є трагедією. Мій муж важко хворий. Крім важкого поранення, він терпить від багатьох інших захворювань, які я перечислила в попередньому листі і які є в „справі". Без відповідної дієти і дбайливої опіки він може померти у найближчому часі.

Звертаюся до Вас з проханням спасти його від смерти, чейже він інвалід Вітчизняної війни і має немалі заслуги перед Батьківщиною. Якщо Ви не можете анулювати судового присуду, то дозвольте нам емігрувати. У тюрмі і таборі мій чоловік загине і ця загроза примушує мене просити Вас про дозвіл на виїзд. Еміграція, можливо, продовжить його життя.

Я прошу Вас відповісти мені якнайскоріше, бо час перебування Миколи Руденка в ув'язненні треба якнайшвидше скоротити, щоб відвернути загрозу його смерти.

Д-р М. Штерн відвідує сен. Дола у Вашінґтоні

Сен. Боб Дол [перший справа] вітає д-ра Михайла Штерна і його дружину Іду та інж. Юрія Нестерчука [перший зліва].

Вашінґтон. — Сенатор Боб Дол, минулорічний кандидат на віцепрезидента ЗСА з рамени Республіканської партії, відомий із своєї активности в обороні прав людини, прийняв тут у своїх бюрах в Капітолю у вівторок, 8-го листопада, д-ра Михайла Штерна і його дружину Іду та обмінявся думками в справі дальшої акції в обороні прав людини в СССР.

Д-р Штерн поінформував сен. Дола про його арешт, суд і ув'язнення в СССР та підкреслив, що його звільнено тільки завдяки поставі українців у Вінниці та західній публічній опінії, включно з акцією української громади у вільному світі, якій він безмежно вдячний. Д-р Штерн передав сен. Долові книжку в англійській мові про перебіг його розправи у Вінниці в 1974-му році.

Сен. Дол ще раз підтвердив своє переконання, що справа прав людини мусить бути складовим елементом американської закордонної політики та обіцяв, що він буде кожночасно наголошувати конечність примінення Хартії Прав Людини та Гельсінкських угод. Він рівнож заявив, що як член американської Комісії слідкування за порушенням Гельсінкських угод він пляне взяти вдруге участь в Београдській конференції.

Д-р Штерн і його дружина прибули в товаристві інж. Юрія Нестерчука, голови місцевого Відділу УККА, і адв. Юрія Володимира...

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holi days by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Суцільна забріханість

В Совєтському Союзі проходять тепер гучні святкування 60-річчя большевицької революції з участю найвищих партійних верховодів, війська, відділів КҐБ, „працю" яких останньо дуже прославляють в СССР, комсомольської молоді, шкіл, „громадських" організацій тощо. Сепаратні відмічування річниці „великого жовтня" проходять також в поодиноких республіках, де партійні наставники зі шкіри вилазять, щоб приподобатись московським володарям і щоб задовільнити їхні вимоги. В Україні, наприклад, відбуто святочне засідання Верховної Ради і Ради Міністрів УССР, переведено також у Києві спільний пленум правлінь творчих спілок і товариств України.

У першому випадку Володимир Щербицький й інші промовці відзначали, що вони „широко розгорнули соціялістичне змагання за гідну зустріч 60-річчя Великої Жовтневої соціялістичної революції", що вони „з ентузіязмом" прийняли нову совєтську конституцію, „розроблену під безпосереднім керівництвом Генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Л. І. Брежнєва", хвалилися, що вже досягли нових великих успіхів у здійсненні рішень XXV з'їзду КПСС по розвитку економіки, науки і культури, підвищенню добробуту народу", що „державі продано рекордну кількість хліба 1 мільярд 124 мільйони пудів", що збільшено також постачання інших продуктів і обіцяли „виконати й перевиконати" державні пляни на 1977-78 роки.

На об'єднаному пленумі творчих спілок і товариств України усі промовці восхвалювали досягнення України за совєтської влади і наводили приклади з „розквіту" Західніх областей, де, мовляв, обсяг промислової продукції зріс на 50 відсотків за останніх 30 років. Для зм'ягшення душ приявних на зборах, організатори вирішили покористуватися Анатолем Кос-Анатольським, головою правління Львівської організації Спілки Композиторів України, який, щоб не говорити про дискримінацію в ділянці культури, розказав приявним казочку, як то колись комуністи Західньої України „читали надруковану в підпіллі Конституцію Радянського Союзу 1936 року, конституцію вільного народу, і в багатьох стояли сльози на очах".

Стахановцем у восхвалюванні комуно-московських верховодів завжди виходить В. Щербицький, який на зустрічі керівників компартії України і уряду республіки з ветеранами партії і революції, яка відбулася 28-го жовтня ц. р. в Києві, не тільки прирікав, що Комуністична партія України, в рядах якої тепер є 2.730.661 чоловік, „була, є і завжди буде вірним і надійним бойовим загоном КПСС", але також підкреслював, що „ми (члени Компартії) як зіницю ока бережемо і зміцнюємо нашу єдину союзну державу, дружбу українського народу з великим російським та усіма братніми народами країни Рад". Він хвалився також формою „розвинутого соціялізму, який є завершеною формою справжньої демократії".

Усі ці тиради з прославлюванням найбільш жорстокого рабовласницькому режиму у його 60-річчя у світлі відомих і наявних фактів його повного банкрутства в кожному відношенні, нагадують відому подію з часів зорганізованого тим режимом Великого Голоду в Україні в 1933-му році, як то хлопчина, продавець газет, в Харкові стояв на вулиці біля трупа щойно померлого з голоду і заохочував, щоб купували „Правду" і читали в ній про те, як то „капіталістичні акули брешуть про голод в Україні".

Хто винен?

Американські засоби масової інформації кожного дня насичені вістками про різні роди злочинів, зокрема про вбивства, які трапляються все частіше.

Не входячи в усі причини постійного зросту злочинности в ЗСА, треба ствердити, що частинно винна сама американська судова система. Кілька днів тому Нюйоркський Стейтовий Департамент Психічного Здоров'я повідомив, що 25 відсотків усіх вбивників, які замість тюремного ув'язнення були визнані „психічно незбалянсовані" і призначені до закладів для умовохворих, — опинились на волі за менше ніж один рік. Згаданий Департамент перевів досліди і ствердив, що з тих, які були призначені до цих психіятричних шпиталів і в скорому часі звільнені, більшість „лікувалася" пересічно тільки 270 днів.

Така статистика викликує затривоження, бо напрошується питання чи особа, яка вбила людину, коли була „психічно незбалянсована", може в такому скорому часі видоровіти настільки, щоб її можна було звільнити із закладу для умовохворих? Серед психіятрів існують поважні сумніви відносно такого порівняльно раптового „видужання" вбивників. Але стейтові та федеральні суди чомусь погоджуються на те, щоб ще недавно „психічно незбалянсовані" вбивники свобідно ходили вулицями американських міст і містечок. Таке легке ставлення суддів до вбивників створює поважну загрозу для населення ЗСА. Немає бо жадного запевнення, що дана особа, яка вбила один раз, коли була „психічно незбалянсована", не вб'є вдруге, перейшовши тільки кількамісячне „лікування".

Кілька днів тому засоби масової інформації також повідомили, що Апеляційний Суд в Ню Йорку вирішив, що закон, який встановляв кару за зумисне вбивство поліціянтів і тюремних сторожів, є неконституційний. Знову напрошується питання: чи це не спричиниться до частіших вбивств поліціянтів і сторожів по в'язницях? [illegible] Апеляційного Суду ліквідує дійсно відстрашуючу [illegible] вбивників і тим самим може [illegible] до збільшення вбивств.

Отже, частинно винна сама американська судова система, що в ЗСА постійно зростає злочинність.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

[illegible]АТИ ДІТЕЙ.

В. Ґут Кульчицький

МАЙБУТНЄ РОСІЇ; ПІДСУМКИ ОДНІЄЇ ДИСКУСІЇ

I

Нюйоркський щоденник „Новоє Слово" помістив був у квітні ц.р. як дискусійну довгу статтю доктора історичних наук Леоніда Тарасюка п.н. „Про деякі ілюзії і реальності". Як у статті, так і в дискусії, яку вона викликала, були порушені питання цікаві, важливі й актуальні, тому то і варто їм ближче приглянутися.

Погляди Леоніда Тарасюка

В основному Л. Тарасюк дискутував з імперськими федералістичними поглядами Бровцина й Амальрика, а при кінці заторкнув ще й „конверґенцію" Сахарова та „революцію" Паніна. Його погляди можна звести до слідуючих тез:

1. Назва „Росія" повинна вживатися тільки для тих земель, де „поселилася більшість російського населення."

2. Визначення кордонів будучої Росії російською еміґрацією є дуже туманне. Границі будучої вільної Росії (у Бровцина „Демократична Федеративна Російська Республіка") повинні покриватися з границями російської імперії, кажуть федералісти, але не подають котрої: царської чи совєтської; і з котрого року. А що буде, „як у час плянованої реконструкції совєтська держава проглине ще ряд країн, переводячи з ними фарси приєднання на зразок балтійських і, згноївши половину місцевого населення в Сибірі, заселить ті території ‚переселенцями' з Росії?"

3. Існує подібне трактування неросійських народів СССР як російськими еміґрантами, так і совєтською владою. Виявляється воно у двох аспектах: В одному — еміґрація неґативно сприймає і натяки (напр. Солженіцина, Буковского) на права тих народів, і „так же само думають кремлівські товариші, заганяючи в тюрми, концтабори і психушки українців, литовців, вірмен... та представників інших народів, які стримлять до незалежного національного розвитку". В другому — „направду вражаючим є той імперсько — великодержавний апломб, з яким пан Бровцин... заявляє, що в жадній малій відділеній державі, напр. Вірменській чи Казахській республіці, вірменин чи казах не дістане такого широкого поля діяльности, свободи і добробуту, як у складі імперії... Чи усвідомляють собі оті демократи, що повторяють вони одну із улюблених тез імперіялістичної кремлівської пропаґанди?"

4. „За роки совєтської влади міжнаціональний антагонізм, який зародився ще у Російській імперії, розрісся у стихійну силу, яка для нікого в СССР не є таємницею." А „преславна ‚дружба народів', яку так люблять реклямувати кремлівські лицеміри, розрахована на закордонних простаків." Тому, як рішатиметься доля СССР, „можуть ‚молодші брати' не виявити гарячого бажання зберегти родинні відношення із ‚старшим братом', національному самолюбству котрого з усіх сил старається підгравати совєтське правительство від Сталіна до Брежньова."

5. „Якщо Росія — російський народ бажає щирих сусідських відносин із сусідніми народами, то мусить у першу чергу рішуче осудити політику експансії й аґресії, як минулу так і сучасну, і відмовитися від неї в майбутньому."

6. Немає покищо цього ані тут, ані там. Хрущов не засудив Сталіна за його аґресивну політику. „Навпаки, сталінська стратегія на міжнародній арені описується совєтською історіографією і пропаґандою як ‚мудра і послідовно миролюбна політика' КПСС... Та й смішно було б чекати, що кремлівські правителі... осудять те, чому не може нарадуватися їхнє великодержавне серце." Не осуджує совєтської аґресії і російська еміґрація.

7. СССР є засадничо твором росіян і тепер вони домінують у його проводі. „Без активної участи російських народних мас у збройних силах і каральних органах большевицької держави совєтська влада не могла б побороти своїх сильних противників... (А) в керуванні Росією і всім комуністичним бльоком ‚інородці' вже давним — давно грають не більшу ролю, як у Російській імперії."

8. Співпраця між народами СССР може існувати, бо на це складаються пригожі географічні й економічні фактори. Але тільки як свобідна співдружність суверенних націй. Отже „нехай кожна нація дістане право на самоопредєлєніє і, якщо буде на то ясно виражена воля більшости народу, створить свою незалежну державу в узгіднених із сусідами історично — етнографічних границях."

9. „Революція" Паніна не є реальною тому, що а) в СССР витворився вже тип „совєтської людини... кар'єриста, лицеміра, зависника і брехуна", якого „правдоподібно найбільше можна знайти у самій Росії — першій жертві, але в наслідок того і опорі совєтського режиму", б) у руках совєтської влади є необмежені можливості репресії. Також „пустими ілюзіями" є надії на еволюцію у напрямі конверґенції Сахарова. Можна тільки припускати, що, як у випадку з другими тоталітарними режимами, „крах наступить у результаті тотальної воєнно — політичної катастрофи, викликаної аґресивними акціями самих диктаторів."

(Продовження буде)

Софія Наумович

ДЕНЬ ІВАНА ФРАНКА У СОРБОННІ

(2)

Предсідник подякував усім доповідачам і відкрив дискусію. Проф. Я. Рудницький з Канади похвалив проф. Янева за влучне порівняння Франкового і Шевченкового творів, проф. Кульчицький не погоджувався, щоб Франкові драми ставити нарівні з „драматичністю" його поем, д-р В. Косик домагався визначення драматичної творчости І. Франка в епохах його життя, д-р Митрович бачив у першій частині сесії фраґментарність і брак синтези та обіцяв зробити її кінець, і врешті над доповіддю проф. Кульчицького вив'язався між ним і проф. Кадо цілий діялог щодо „несценічности" Франкових драм, бо перший дав приклад „Лорензачіо", якого вважали „лезедрамою", а тепер ставлять з великим успіхом на сцені, натомість обидва погодилися, що „Мойсей" Альфреда де Віні, це антитеза до Франкового „Мойсея". Під кінець ректор Янів підсумував ранішню сесію ствердженням, що особистість І. Франка слід визначити як спрямовану в модерний світ у Західню Европу, до якої сам він „пробив вікно".

Обідова перерва дозволила учасникам обмінятися думками з французькими професорами. У розмові з проф. Жуковським, проф. Кадо висловив бажання затіснити взаємини між його семінарем порівняльних літератур та українською катедрою у Високій школі східніх мов, а з ректором Яновим обговорив деякі подробиці майбутнього видання праць Франкової сесії. Коли зійшла мова на Леоніда Плюща, який був саме на „Бєнналє" у Венеції й тому не міг бути на Сорбонні, то проф. Кадо запитався як ставиться українська еміґрація до цього єдиного українця серед „дисидентів" і чи його „марксизм" не перешкоджає нашому „націоналізмові". Відповідь була така, що не можемо дивуватися його просякненню марксизмом, з якого він зрештою поволі визволяється й залишається таким же патріотом вільної України як ми всі.

„Круглий стіл" під головуванням ректора В. Янева мав за тему „Міжнародне значення І. Франка". Предсідник запросив першим до слова проф. Ярослава Рудницького з Канади.

Та заки виголосити свою доповідь про „Мовостиль І. Франка", доповідач склав привіт від Т-ва ім. Івана Франка" з почесною членкою Анною Франко-Ключко, донькою письменника, а далі згадав свою участь в одній мовній конференції на цій же Сорбонні 1938 р. — рівно 40 тому, що дуже сподобалося присутнім. Послужившися крейдою по таблиці, проф. Рудницький накреслив магічні знаки, якими довів рівнобіжність розвитку европейських мов, які на Заході йшли у сполуці з латиною, а на Сході з грекою та церковно-словянщиною. Повертаючися до мовостилю І. Франка, відмітив, що його початкові писання можна назвати діялектично-бойківськими, натомість дальша творчість велася вже поправною літературною українською мовою — завдяки кількакратним поїздкам Франка в осередні й східні українські землі, та наполегливій праці над мовою.

Проф. Борис Глинський говорив про „І. Франка і французьку літературу", відзначаючи не тільки впливи Золі, Мопасана, Меріме, Доде на нашого письменника, але теж і його критичні вислови на французьку літературу та її представників. І коли він хвалив та одобрював згаданих, то, наприклад, накинувся на Флобера з гострою критикою. Тільки ідіот, писав Франко, може присвятити 20 років свого життя на писання одного твору „Мадам Боварі"", в якій, до речі, він бачив самого себе, а, як відомо, такого вибуялого індивідуалізму Франко не любив. Закінчивши свою доповідь, проф. Глинський прочитав привезену з собою доповідь перешкодженого проф. Леоніда Рудницького, англійською мовою, на тему „І. Франко й німецька та австрійська літератури".

Суто-політична тема д-ра Володимира Косика „Від соціялізму до націоналізму І. Франка", викликала згодом жваву дискусію. Базуючися на публіцистиці письменника, зібраній завбачливо Богданом Кравцевим в одну брошуру, доповідач змалював ідеологічний шлях Франкової політичної думки у відношенні до власного суспільства й до сусідів України. Цитуючи оригінальні висловлювання письменника, доповідач переконливо довів Франкове розчарування соціялізмом і зворот до націоналізму, чого не хотять допустити у видання Франкових творів совєтські цензори від літератури й такі місця просто пропускають, даючи знак пропуску крапками. Цих крапок було вже багато у 20-томовому виданні, а їх ще більше у 50-томовому.

Другий виступ проф. Я. Рудницького мав на цілі повідомити конференцію про „Кандидатуру І. Франка на Нобелеву премію". Доповідач їздив до Стокгольму і бачив та скопіював документи в цій справі з 1916 року, за підписом о. Застирця, який зголосив кандидатуру І. Франка та переслав Королівській комісії всі матеріяли. На жаль, цього ж самого року І. Франко помер і Академія не могла йому призначити нагороди Нобеля.

Кінцева дискусія зосередилася на доповіді д-ра В. Косика, зокрема ж на визначенні назви „націоналіст", яку на Заході ототожнюють з „фашист", Франко ж, якого звикли називати „соціялістом", сам себе називав „націоналістом". Проф. Янів визначив націоналізм як „активний патріотизм", проф. Наум'як додав, що в СССР націоналістами можуть бути тільки москалі, всі ж інші націоналізми зразу ж наклеймлюють „буржуазними", проф. Кульчицький встановив, що нарід стає нацією, коли усвідомить власну самобутність, а проф. Кадо сказав, що націоналізм зміняє свою назву і значення в історії. Франція, напр. мала проблему з бретонськими „сепаратистами" і вживала цього слова у пежоративному значенні. Де Ґоль назвав „сепаратистами" французьких комуністів, але слово „націоналізм" не може мати принизливого значення.

Остання доповідь належала проф. Аристидові Вирсті, Вона звалася „І. Франко й музика" та мала ілюструватися платівками. На жаль із-за технічних перешкод це було неможливо й доповідач обмежився до ствердження великої ролі пісні в житті українського народу бо вона оспівувала його історію. До Франкових творів багато композиторів доробили музику у формі пісень як „Розвійтеся з вітром", або „Місяцю-князю", кантат як „Каменярі", „Мойсей", „Наймит", балет „Сойчине крило", опери „Украдене щастя", „Захар Беркут", „Лис Микита". При чому оперу „Украдене щастя" за Франковою драмою скомпонував теж чех Влядімір Амброз і її ставили у Брно 1927 р. Проф. Вирста знав добре родину Анни Франко-Ключко у Празі і від них мав багато вісток про зацікавлення музикою в І. Франка.

Закриваючи сесію, ректор Янів дав ще слово проф. Рудницькому, що іменем „Т-ва І. Франка" надав почесне членство проф. Мішелеві Кадо за його заслуги для ознайомлення французької науки з постатю Івана Франка. Дякуючи за „адоптування до української родини" проф. Кадо застеріг, що це не єдина спільна Франко-українська імпреза, бо й він і присутній проф. де Лябріоле докладуть заходів, щоб засвоїти французькій науці побільше знання про українську літературу. Останнє слово ректора Янева не обмежилося офіційною подякою. Хоч ми не вичерпали всього багатства Франкової творчості, казав він, то все ж дали декілька характерних рис цієї незвичайної постаті, що матиме значення для французької „франкіяни", як подібна конференція в Інституті слов'янських студій та публікація доповідей, про Сковороду, дала вклад до фран-

(Закінчення на ст. 4-ій)

„СПІВАНОЧКИ, ГУЛЯНОЧКИ..."

Ціле щастя, що на традиційних уже пресконференціях хору „Думка" в Ню Йорку спершу йде коктейл, а потім наступає інформаційна частина і запитання. Якби було навпаки, то й перекуска вам не смакувала б і милий настрій геть пропав би. Що й казати, засмутили нас керівники хору, зокрема пп. Богдан Бідяк і Василь Сосяк, своїм щирим визнанням гіркої правди, що маємо гарний хор, диригента, мається фінансова підтримка збоку стейту і деяких своїх меценатів, але... співаків обмаль! До речі, та сама журлива нотка пробивається часто і з святоюрської амвони, в гарячих словах і закликах оо. Василіян — вступати в члени церковних хорів, а то, як так далі піде, то не буде кому хвалити співом Господа в новому Божому храмі...

Як часто самі себе величаємо та й чужі люди роблять нам таку рекляму, що, ми, українці, є співуча нація, а тут, в такій великій Метрополії, як нюйоркська, важко склеїти докупи чоловічий хор, хоч би тільки для відспівання панахиди в похоронному заведенні. Це правда, що ми — не нація, тільки еміґрація, але ж були колись і на еміґрації славетні хори, як Кошиця, Городовенка, чи й покійного Івася Задорожного, якого так нам тепер бракує. Ніби з неба впав нам до Ню Йорку з Закарпаття маестро Семен Комірний і вчинив чудо з „Молодою Думкою"! Було в нього палке бажання зорганізувати ще й юнацький хор, та вже не було з кого. В цьому аспекті більше щастя мав проф. Лев Стругацький, що перебрав на свої плечі з втомлених плечей інж. Романа Степаняка дівочий хор „Жайворонки". Ситуацію пробує ще рятувати Школа кобзарського мистецтва ім. Костя Місевича тим, що трохи співає, а трохи грає на бандурах.

Підкріплений на дусі і на тілі традиційним індиком, вирушає хор „Думка", під командою бойового свого голови, п. Ігора Раковського, на підбій „далеких вестів", де влаштує два концерти: в Клівленді і в Чікаго. Довідуємось, що знані з старокрайової гостинности тамошні наші громади готуються ентузіястично зустрічати „думкарів" і напевно не пожаліють їм додаткової порції начинки з журавлиною!

Ми ж тут, удома, так сказати б, належно вшануємо та погостимо чим Метрополія багата гостя з далекої Еспанії, польського поета і нашого доброго приятеля, Юзефа Лободовського, якому „Слово" і СУЖА влаштовують в цю суботу літературний вечір в Українському Інституті Америки. Розуміється, що й тут, відав, не обійдеться без традиційної начинки з відповідною підливою... *Ікер*

Іванна Савицька

ПОМІЧ БЛИЖНЬОМУ

[Гумореска]

Біль зуба, — пекольна справа. Спершу починає млоїти, далі сіпає, тягне, шарпає щоку, розсаджує голову, і ви, рад-не-рад, біжите чимдуж до дентиста.

— Треба вирвати, — каже лікар. Це вже старий непотріб, завада в роті, нікудишня прямо завада і, поставивши проти світла маленький, темний квадратик, показує „на екрані" щось на подобу дебелого кореня петрушки, що сплівся з другим цупкими, кістяними обіймами.

— Буде боліти? — питаю.

— Боліти може й не буде, але свербіти буде, та не вас, а мене, бо корінь великий, покручений, рвання нелегке.

Я зразу схопилась з крісла і сказала:

Рішаюсь рвати під наркозою! Вибачте, докторе, за клопіт, та ви не журіться дуже і не плачте, у мене ще стільки зубів, що буде і Вам і амбуляторії. Лікар спрямування дав і я пішла.

Рвання зубів в маленькій клініці на Долині нашого міста, справа зовсім звичайна. Сідаєте у вигідне крісло, щось вам у носі закрутить і ви летите у безодню, сповнену ясними кружальцями і безліччю людських голосів, що шумлять біля вас зграєю розгойданих звуків.

Вас пробуджують на вузенькому ліжку і ви чуєте, що „еверисінг іс овер". Драма відбулася, герої драми живі, і ви, з клубочком вати, можете йти додому.

І тут, саме тут, початок суті мого малого фейлетону...

Виходжу від лікаря на вулицю і гадаю: Аж проситься підшукати якусь душу, якусь благородну особу, щоби посиділа в почекальні, поки відбудеться моя зубна екзекуція. Цур їй та й пек...Дивлюсь я, розглядаюсь, аж ось із Самопомочі виходить добряга Михайло, а очі в Михайла блакитно-голубі, мов тихе італійське небо, спокійні, добрі, благородні...

— Михайле, — питаю зразу, — Ви християнська душа?

— Християнська.

— В Бога вірите?

— Вірю!

— Ходіть зі мною рвати зуба!

Михайло, як личить богомільній людині, простяг дебеле рам'я, на яке я сперлася з охотою, хоч ще не було потреби, і ми пішли.

Тільки я щезла за білою, густою заслоною, як зразу з'явилася в почекальні чорна, мов нетля, сестра і взяла Михайла на „допит". Не розуміючи слова, Михайло сказав „ЄС" і сестра з нотатником щезла. Екзекуція відбулася напричуд швидко, і я, з'явившись в почекальні з дещо повнішою фізіономією і з штучним усміхом на скривлених устах, вийшла з Михайлом на вулицю.

— Спасибі вам, добрий друже, за християнську прислугу. Хай вам, всі ваші книги розійдуться так скоро і так легко, як пропав мій капосний зуб...

Ми потиснули одне одному руки і в мирі розійшлися.

Та біда, як всі знають, любить ходити в парі, і вже за місяць мене замлоїло знову. З'явившись притьмом у дентиста, я й не зчулась, як він виписав мені картку і гнівно сказав „До побачення..." Михайла в Самопомочі не було і я подалася в околицю „Веселки".

Дивлюсь-придивляюсь, аж тут чимчикує Івась. До Лиса Микити чимчикує, слава Богу, гадаю, було б гірше, якби звідтіля повертався...

Івасю — голубе, станьте мені у пригоді, підопріть поможіть, порятуйте потребуючу душу, і, простягнувши руку, дивлюся на нього милосердно.

— Не можу, посестро, — ніяк не можу. Все, що мав, вже роззичив, роздав, тільки „кводер" при душі зостався, а до „третього", як знаєте, — далеко.

— Та я не про це, Івасю, а про щось інше. Тепла трохи дайте із себе, чулості серця, уваги, любови ближнього...

Івась подумав, що це переступний рік, злякався, збілів і затрясся осиковим листом. От так, підпираючи слабого, що зовсім охляв з переляку від напастливої оферти і ми, вияснивши справу, спомагаючи один одного добилися до клініки. Я щезла за котарою, а Івась, відбиваючись від напастливого допиту „нетлі", аж тричі сказав „ЄС", не розуміючи справи.

На цей раз мій опікун таки добре придався і я, спираючись на дужу Івасеву грудь, щасливо добилась до собвею.

Вірте-не-вірте, за місяць замлоїло знову. Ходжу отак по Долині міста і шукаю підпори. Людей багато, а знайомих кат-ма. Та ось із-за вугла надбігає пан Гриць, та щей із листою у долоні.

— Доброго ранку, пане Гриць, де отак вдосвіта поспішаєте?

Та ходжу, пані, по людях, може хтось щось і „капне" на добродійні цілі.

— То капніть і Ви краплинку із свого м'якого серця, доброти капніть краплину, допоможіть мені вирвати зуба.

Кліщами, пальцями, чи ниткою? — спитав милосердно Гриць і вже хапався за діло.

З рванням на вулиці таки нічого не вийшло і ми, повагом, як личить малознайомим, подалися до клініки.

Десь не з'явилася „нетлею" швидкомовна сестра, забубоніла тут же над самим Грицевим вухом і він, відмахуючись від напасті, сказав „ЄС", щоб збутися швидше говорухи.

Коли ж я втретє покидала опечалене крісло, медсестра мене спитала:

— Скажіть мені правду, пані, щиру-сердечну правду, скільки разів ви розводилися в цьому році? Оце вже третій опікун, що прийшов з вами, сказав „ЄС", значить, що він Ваш муж. А скільки разів ще розведетесь?

— А стільки, скільки зубів зостало, — сказала я з усміхом медсестрі і спішно вийшла на волю.

Пан Гриць залишився у ждальні, хвилинку спритяга подумав, а потім вхопився за щоку і став невимовно стогнати і просити: — Болить, болить, тягніть зуба, під милість Божу, рятуйте! — просився Гриць, затіявши несподівано штуку.

Він-бо сердега занюхав, що тут аж трьох лікарів, а в нього в кишені ще зовсім порожня листа...

Пластунки куреня „Ті, що греблі рвуть" відбули Раду на Союзівці

Союзівка. — Четвертий Курінь Уладу Старших Пластунок „Ті, що греблі рвуть" відбув свою Курінну Раду тут на цій оселі УНСоюзу від п'ятниці до неділі, 28-го до 30-го жовтня. До нової курінної команди були обрані: Сусанна Рак — курінна, Рома Сохан - заступниця курінної (суддя), Гануся Рогожа — писар, Оксана Сидоряк — скарбник, та Ляля Войтович — парляментар. До курінного проводу ввійшли: Доня Сушків — референтка кандидаток, Леся Лебедь — осередкова в Ню Йорку, Ліда Стасів — редактор, Марта Голюка — хронікар, Р. Сохан — хорунжа та Ліда Кащак і Христя Винник — підхорунжі.

Члени Куреня також схвалили новий статут, намітили плян праці та обговорили справи міжкрайового вишколу провідниць таборів юначок, „Школи Булавних", що її влаштовує Курінь.

Повноправні члени „Тих, що греблі рвуть" відбули свої окремі сходини в п'ятницю вечором перед офіційним початком Ради.

Радою проводила президія у складі: Л. Войтович — предсідник, Людмила Канюга — секретар і Ляля Бек — секретар для голосування.

Курінь „Ті, що греблю рвуть" відзначив своє 50-ліття минулого року. Традиції Куреня є базовані на „Лісовій Пісні" Лесі Українки та на гуцульському фольклорі.

Дар для Гарварду

Кембрідж (ФКУ). — За товариським посередництвом активного представника ФКУ в Детройті, п-ні Ольги Дужої, родина покійного М. Яблінчука, свідомого і культурного громадянина Ворену, недалеко Детройту, подарувала цінну бібліотеку для збірки україніки в Гарвардському університеті.

Михайло Яблінчук, давніший виходець із Космача, пильно і розважно скуповував якісні книжки і залишив їх без останньої волі своїй родині. Дещо взяв близький родич до Канади, а решту родина вирішила передати до користування студіями в Гарварді.

В тому дарі є 127 книг із української історії, літератури та мистецтва, 112 календарів, 169 різних журналів, крім того 31 число журналу „Життя і знання", який появлявся у Львові в роках 1928—1931 і один комплект оправленого річника „Український філателіст" з року 1932, що виходив у Відні.

РІШЕННЯ УРЯДУ СССР:...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

репресій в Україні. Нижче подаємо уривки з цього документу:

„15 вересня вирок по справі Миколи Руденка і Олекси Тихого затверджені — автоматично, бо церемонія Верховного Суду УРСР це порожня проформа вищої інстанції. Після суду, замість того, щоб відвезти їх, як „положено", в табір Пермський, Миколу Руденка з Донецької тюрми перевезли у вересні в Київ, в КГБ, на Володимирську вул. 33.

Дуже властям ходить о те, щоб добитися від М. Руденка покаянного листа — жмуть на всі педалі... Цим застарілим засобом кагебістським давно користуються, але в нинішній ситуації, в час жовтневого Раунду Белград-Гельсінкі 77 покаянний лист М. Руденка є справа великої ваги і актуальности для КГБ. Я знаю Миколу і вірю в його мужність і стійкість... Ми тут безсилі запобігти здійсненню того страхітливого вироку, що повис над ним на тоненькій ниточці свою смертельним остріЄм... Надія на прогресивну громадськість світу, на людей доброї волі, на Вас, члени Групи!

...Слідство по справі М. Матусевича і М. Мариновича вже було закінчено, але почалось дослідство...

У неділю 2 жовтня 1977 року з візитою зайшов до мене адвокат з Ню Йорку Бертон Хол. Але вже за 30-40 хвилин раптом з'явилась міліція міська і наказала Бертону негайно, в їхній присутності, вийти з помешкання, мовляв, іноземцям відвідувати жителів радсоюзу, заходити в квартирі „нельзя", „не положено", „запрещается". Холу нічого не залишилось як підкоритися. Я мало-що могла з адвокатом порозумітися через мовний бар'єр. Мав він намір познайомитися з вердиктом мого сина Олеся Сергієнка і його захисником адвокатом Мартишем. Справи по ст. 62 КК УРСР всі закриті, документи їх засекречені, а вироки видаються на руки лише засудженим. Що торкається зустрічі з адвокатом Мартишем, то це було виключено. До цих справ допускаються люди з досьє, певні і перевірені. Окрім того, ці адвокати не мають права зустрічатися з іноземцями без спеціяльного допуску.

10 жовтня 1977 я з родиною Олеся (Сергієнка) Дзвінкою, були на двох годинному побаченні в Пермському концтаборі Но. 36. Олесь тяжко хворий, проте, разом з іншими брав участь в голодівці протесту протягом 7 днів, приуроченій до відкриття Белградської наради. Становище Олеся дуже ускладнене моєю приналежністю до Групи. Це положення ув'язненого заложника. Його навіть не лікують. Хворого тримають на робочій колоні без обстеження і примушують працювати.

Тяжко хворий Євген Процюк (табір Но.35). Хворий Василь Барлядяну, що його судили в Одесі в серпні, який голодував довго в знак протесту.

Я кличу „пробі" (рятунку!) за мого сина, за Миколу Руденка, за Олексу Тихого, за Миколу Матусевича, за Мирослава Мариновича!

Оксана Мешко"

Сюди також дісталася вістка, що ще в травні 1977 р. спеціяльна медична комісія рекомендувала звільнити д-ра Миколу Плахотнюка, який до тепер перебуває у Дніпропетровській психіятричній тюрмі. Цілу справу М. Плахотнюка було переслано на розгляд і вирішення Київському обласному судові (Київський обласний суд, вул. Володимирська 15, Київ, УРСР, СССР), який до вересня цього року не прийняв жадного рішення. В Києві побоюються, що навіть коли б М. Плахотнюк був звільнений з ув'язнення, його знову могли б заарештувати і судити по тій самій справі („антирадянська агітація і пропаганда"), по якій він був заарештований ще в 1972 р.

М. Плахотнюк хворіє туберкульозою, проти якої його не лікують.

В листі християнки А. Найденович до Християнського Комітету Захисту Прав Віруючих в СССР пишеться про церкву в околицях Москви, в Сокольниках, в якій протоєреєм є о. Олександер, який „закликає вірних коритись владі і молитися за поневолений народ Чілі". Про розмову з цим священиком дружини о. В. Романюка А. Найденович пише:

„Заїхала до мене, проїздом з Мордовії, дружина, заарештованого священика-в'язня о. Василя Романюка. Палким було її бажання піти в храм, поговорити зі священиком, почути його підтримуючі слова. Адже священик в тюрмі — це трагічна рідкість. Довго простояла Марія Марківна (Романюк), дружина священика, з сином Тарасиком,очікуючи поки звільниться увага священика о. Олександра. Накінець підійшла, розповіла про участь чоловіка.

— За що? — коротко запитав о. Олександер.

— За проповіді, справді, а прикрились, натягнули в приговорі які-то незаконні розходи на ремонт церкви.

— Ну, нічого, кріпіться, ві ми ходимо під Богом. А ти учися, як слід (до Тараса).

І пішов геть. Стояли розчаровані. Будь-котрий атеїст щось скаже, потішить, порадить мудріше, ліпше..."

Прецінний дарунок

Кембрідж (ФКУ) — Пані Анна Никифоряк, вшановуючи світлу пам'ять свого мужа д-ра Сави Никифоряка, передала до Гарвардської бібліотеки цінний раритет — перше видання книжки „Русалка Дністровая".

„Русалка Днiстровая" — важливе видання в історії Західньо-Українського відродження XIX сторіччя. Із однієї тисячі примірників надрукованих у 1837 році, 800 сконфіскувала тодішня Львівська поліція.

Дарунок Пані Никифоряк є щасливим і кінцевим моментом трирічного періоду розшуків цієї книги, що їх неструджено переводив бібліотекар Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету.

Одержану цінність зберігається враз із іншими українськими книжковими скарбами, інкунабулами та документами в спеціяльному, з усіма устаткуваннями безпеки, відділі Гарвардської бібліотеки Гоутона.

Річниця Листопадового Зриву

Святкування 1-го Листопада, це річниця пов'язана з нашими визвольними змаганнями, в якій згадуємо тих лицарів Червоної Калини, що в ці дні впали на полі бою. Супроти них маємо священний обов'язок усвідомити собі та голосити світові, що це був великий радісний день, який раз назавжди рішив про це, що Львів — українське місто і що ми народ, який стримить і стримітиме до свободної держави.

В пополудневих годинах у неділю, 6-го листопада ц. р. маяцька громада заходом Відділу УККА, відсвяткувала річницю Листопадового Зриву. Парох православної церкви о. М. Михайлюк відправив панахиду за поляглих воїнів пам'ятного листопада 1918 р. Академію відкрив коротким словом голова Відділу В. Хомяк, передаючи дальше ведення програми Н. Мудрейко. Святочну доповідь виголосив імпрезовий Відділ В. Давидович. Залю заповнено по береги, бо на це свято запрошено мішаний хор „Україна" із Ст. Пітерзбурґу, Фльорида, під диригентурою енергійного знавця інтерпретації української пісні — Богдана Бемка. Хор відспівав стрілецьку пісню „Їхав стрілець на війноньку" та „Збудись могутня Україно" — повстанську пісню. На тлі хору деклямувала „1-го Листопада" — Люся Зеневич. Здається, що програма кожного свята не була б виповнена без участи талановитого піяніста Б. Сперкача, який відіграв сонату Бетговена та в'язку українських маршових пісень. Збірну деклямацію „Листопадовий спогад" А. Завадівської, виконали учні „Рідної Школи": Наталя Трач, Роман Сперкач, Гриць Кирилюк і Роман Андрушко.

У другій половині програми виступив знову хор „Україна" та відспівав пісні: „Сонце заходить" Степенка — сольо Х. Панчук і Л. Зеневич „Степом, степом" сл. М. Негоди, муз. А. Пашкевича та „Верховино". Акомпаньовав проф. Омельський. Безупинна овація публіки дала найкращу оцінку за мистецьке виконання пісень. Поему „Незабутній Листопад" деклямувала учениця „Рідної Школи" Віра Венгльовська. На закінчення програми союзянка Р. Кадучок рецитувала вірш „Переказ Матері" власного авторства.

Відспіванням українського національного гимну закінчено свято.

Н. М.

ДЕНЬ ІВАНА ФРАНКА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

цузької „сковородіяни". Тоді подякував професорові Кадо за цю першу співпрацю УВУ зі Сорбоною, проф. О. Кульчицькому за авторитетну підтримку й О. Вітошинській за технічну підготову, професорам з Канади й Америки за участь, місцевим за вклад праці, а чисельній авдиторії за зацікавлення конференцією. Проте наше завдання не закінчене, бо треба ще виготовити публікацію доповідей, якій підтримку дає УВУ, то ж ще раз просить панів-доповідачів їх передати на руки підписаної, у готовому для друку вигляді. Багато осіб з публіки підходило до обидвох предсідників вітати їх із успіхом „Франкового дня".

НА СОВЄТСЬКІЙ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

велика місцева газета „Лос Анджелес Таймс" з 13 листопада, пишучи про демонстрації в часі відкриття, писала про неї: „Інші протестуючі були одягнені в кольоритні одяги України щоби продраматизувати те, що пише їхня летючка — „60 років ґеноциду і етноциду українців в СССР".

У першому тижні біля совєтської виставки розповсюджено біля 10 тисяч брошур „Смолоскипу", тисячі відбиток статті Дж. Андерсона про И. Терелю, кілька тисяч летючок Комітету Оборони В. Мороза і УККА.

В день відкриття виставки біля совєтського павільйону крім українців демонстрували дуже активно жиди, антикомуністи-росіяни, вірмени, литовці, латиші, естонці і різні американські антикомуністичні групи. Український православний священик о. Степан Голик, який два місяці тому відвідав Україну, на знак протесту проти релігійних і національних репресій в Україні спалив біля павільйону совєтський прапор, фотографію з чого на чверть першої сторінки опублікувала газета „Гералд Екзамінер" і про що писало багато газет, а інтерв'ю з ним передали телевізійні станції по цілій Америці. Українську групу, яка прибула до Лос Анджелесу і яка називає себе „Українською Групою Свободи", тепло прийняли місцеві українці, передавши до їхнього розпорядження авто, а о. С. Голик і його дружина гостять їх у своєму мешканні. Вони нав'язали діловий контакт з місцевою пресою, пресовими агенціями і постійно видають пресові повідомлення, в яких інформують про репресії в Україні.

Реклямою „під-павільйону" совєтської України займається американська агенція „Бирсон - Марстелер", яка є зареєстрована, як чужий агент СССР у ЗСА і в імені якої дають інформації Кірк Стювард і Наталія А. Яковлева. У першому повідомленні цієї агенції про виставку совєтської України була подана пресі заява Олекси Гордонока, предсідника президії Міністерства торгівлі й індустрії УРСР про „Історичний шлях совєтської України від Жовтневої революції 1917 року дотепер".

Совєтський український „під-павільйон", в центрі якого стоїть скульптура жінки з гербом УРСР в руках, поділяється на такі відділи: економія, життєві умови, формування „нової спільноти". На виставці є біля 600 експонатів — індустрійні продукти, художні картини, скульптури, книжки. Вже в перших днях виставки, серед книжок виставки УРСР з'явились такі видання, як „Діссент ін Юкрейн", „Етноцид українців в СССР", різні брошури про українських політв'язнів в СССР, каталог „Український самвидав — 1977" і інші. Ці матеріяли викликали у відвідувачів здивування і запити до провідників виставки, які пояснювали, що це „підкинена" антисовєтська пропаганда, а інші говорили, що це „ідеологічна диверсія". Увагу глядачів технічної орієнтації привертає модель найбільшої в світі турбіни, яку збудували в Україні українські вчені, а також найбільший в Европі циклотрон, який знаходиться також в Україні. Сільське господарство УССР представлене моделем волинського колгоспу з російською назвою „Заря коммунизма".

У вівторок 15 листопада, в совєтському павільйоні відбувся т. зв. „день України", на який прибула 21-членна делеґація з України, яку очолював заступник міністра УССР Володимир Курило. В склад цієї делеґації входять між іншим Леонід Беренштейн, відомий ватажок совєтських „стрибків", які в жорстокий спосіб поборювали українських повстанців, вояків УПА, зокрема в повоєнних роках в Карпатах, на Лемківщині і Карпатській Україні; проф. Степан Возняк, викладач Івано-Франківського інституту нафти і газу, автор горезвісної погромницької статті проти Валентина Мороза — „Аристократ духа і його заокеанські покровителі", яка появилася в „Радянській освіті" в часі голодівки історика в 1974 році. В склад делеґації „громадськости України" входить також поет Іван Драч, який відмовився говорити з представником „Смолоскипу" Ю. Миськовим, який кинув йому у вічі „Пане Драч, як це так, що тоді, коли ваші колеги, українські письменники сидять у в'язницях за свої переконання і естетичні ідеї, як це так, що ви вільні? Я не бачу у вашій поезії жадної еволюції думки від 60-их років. Чи вам не соромно бути тут, коли ваші товариші сидять в Мордовії і Володимирі?"

В програмі „Дня України" був показ одягу, виступ співака з України Миколи Кондратюка і тріо бандуристок — Раїси Горбатенко, Любови і Лідії Криворотових, які виконували українські пісні, на що публіка досить здержливо реаґувала. Щойно, коли вони почали виконувати російську пісню „Калiночка", тоді велике число присутніх з совєтського персоналу, демонстративно створили антиукраїнську атмосферу „плясаючи", підспівуючи з ними і вигукуючи російські слова.

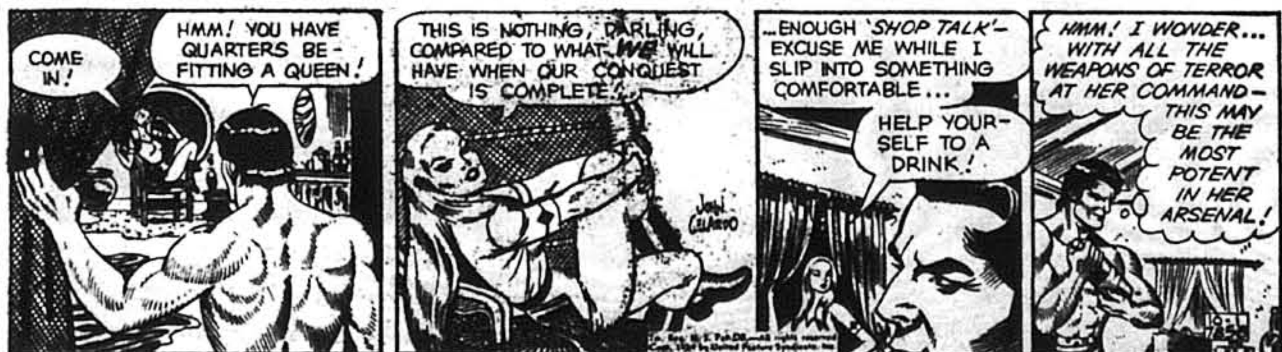
Українська група кожного дня роздає біля павільйону брошури „60 років ґеноциду..." й інші, що викликає обурення совєтських представників і КҐБістів. В одному випадку майже дійшло до арешту совєтського представника, коли він не міг себе опанувати, почав рвати українські брошури і кидати в обличчя Зоряні Луцькій, представниці Комітету Оборони В. Мороза з Філядельфії.

В Лос Анджелесі стало відомо, що з совєтських виставок масово зникають видання суто пропаґандивного характеру — нова совєтська конституція, „Церква і релігія в СССР" В. Куроєдова, „Совєтська земля" і зокрема брошура „Л. І. Брежнєв", в якій наголошується пов'язаність Брежнєва з Україною і його ролю в останній війні, як політичного комісара полку 4-ої Української Армії.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 7858. Помешкання Далілі

Входи!
Ну! Твоє помешкання підходить королевій!
Це ще нічого, милий, в порівнянні до того, що матимемо після наших перемог!...
...Досить балачки про справи... Перепрошую, але хочу передягнутися у щось більш вигідне... Тим часом випий щось!
От! Цікаво... Вона має різнородну зброю, але ця може бути найбільш ефективною в цілім її арсеналі!